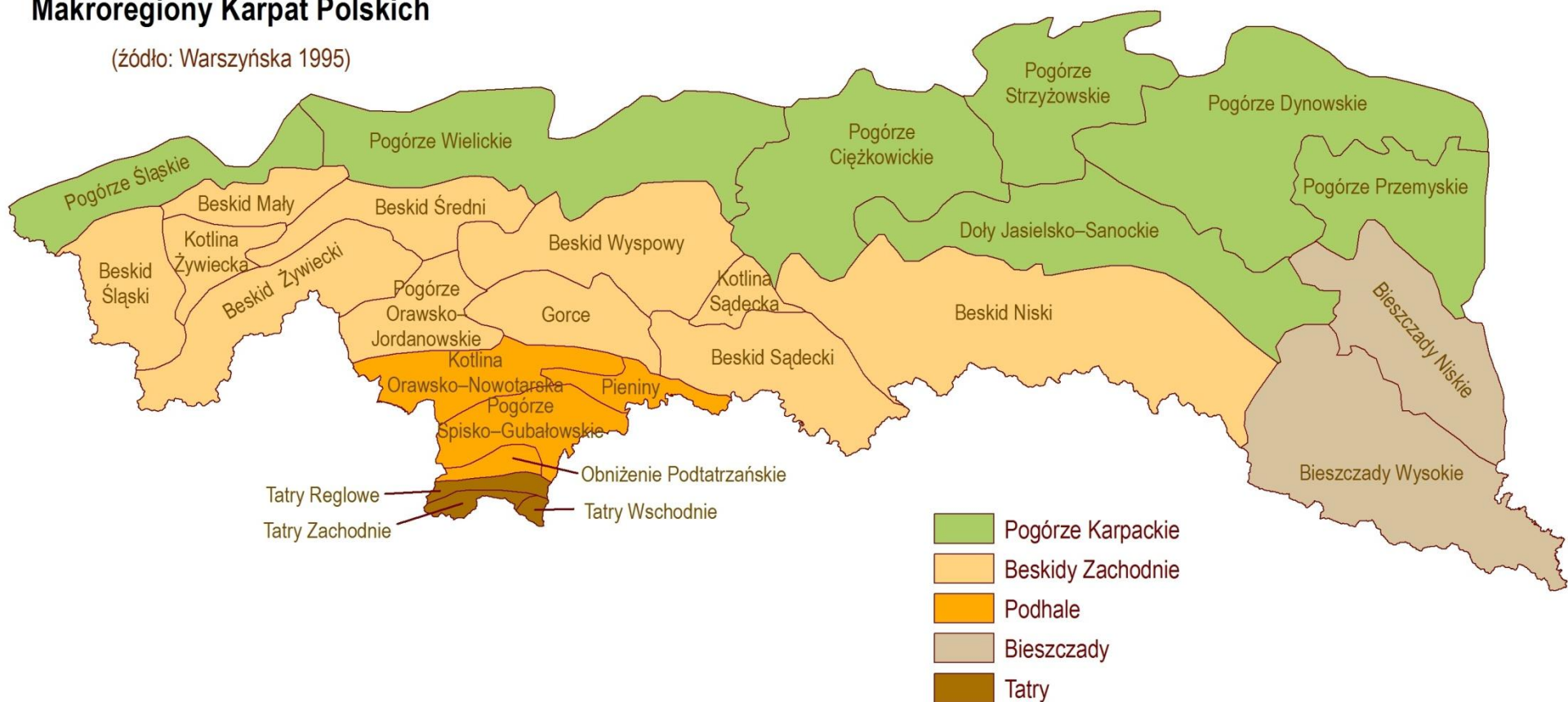

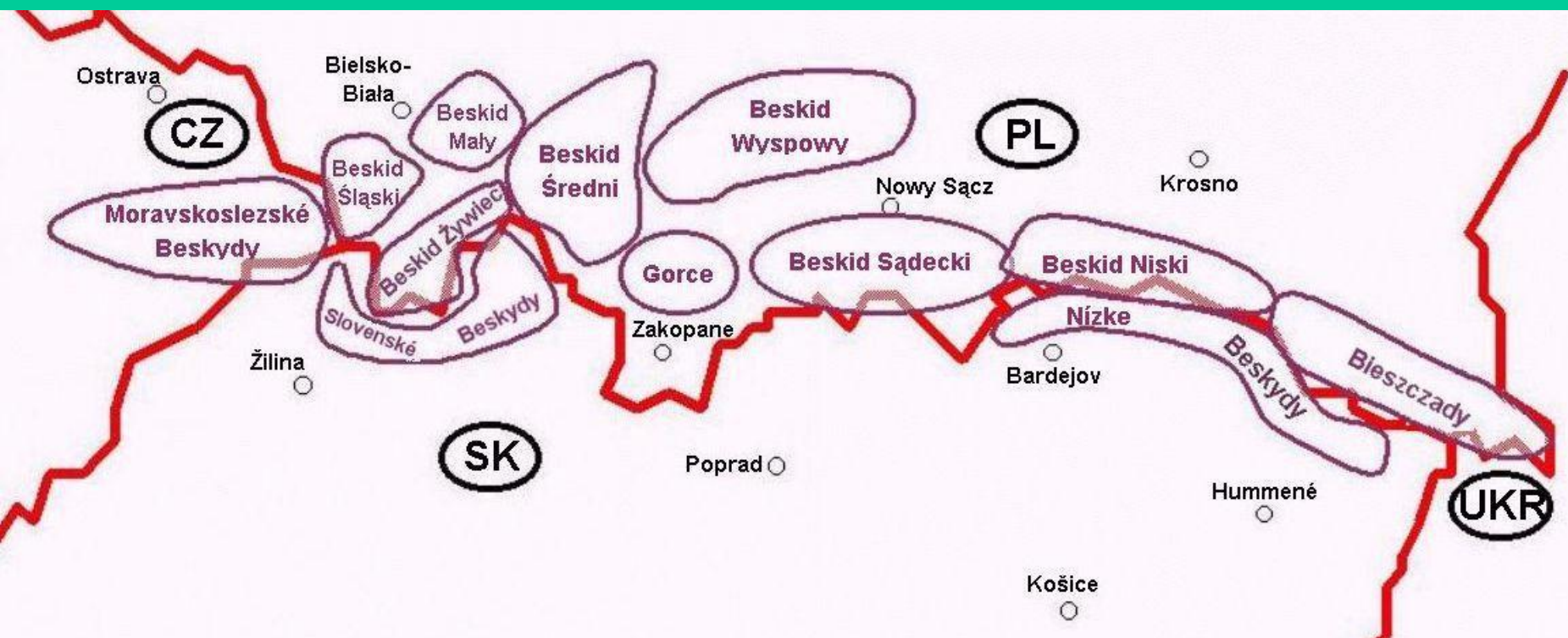
BESKID

WYSPOWY

Makroregiony Karpat Polskich

(źródło: Warszńska 1995)

BESKID WYSPOWY część wschodnia

Legenda

ważniejsze wierzchołki
 626

grzbiety

przełęcze

rzeki i jeziora

miejscowości

drogi główne

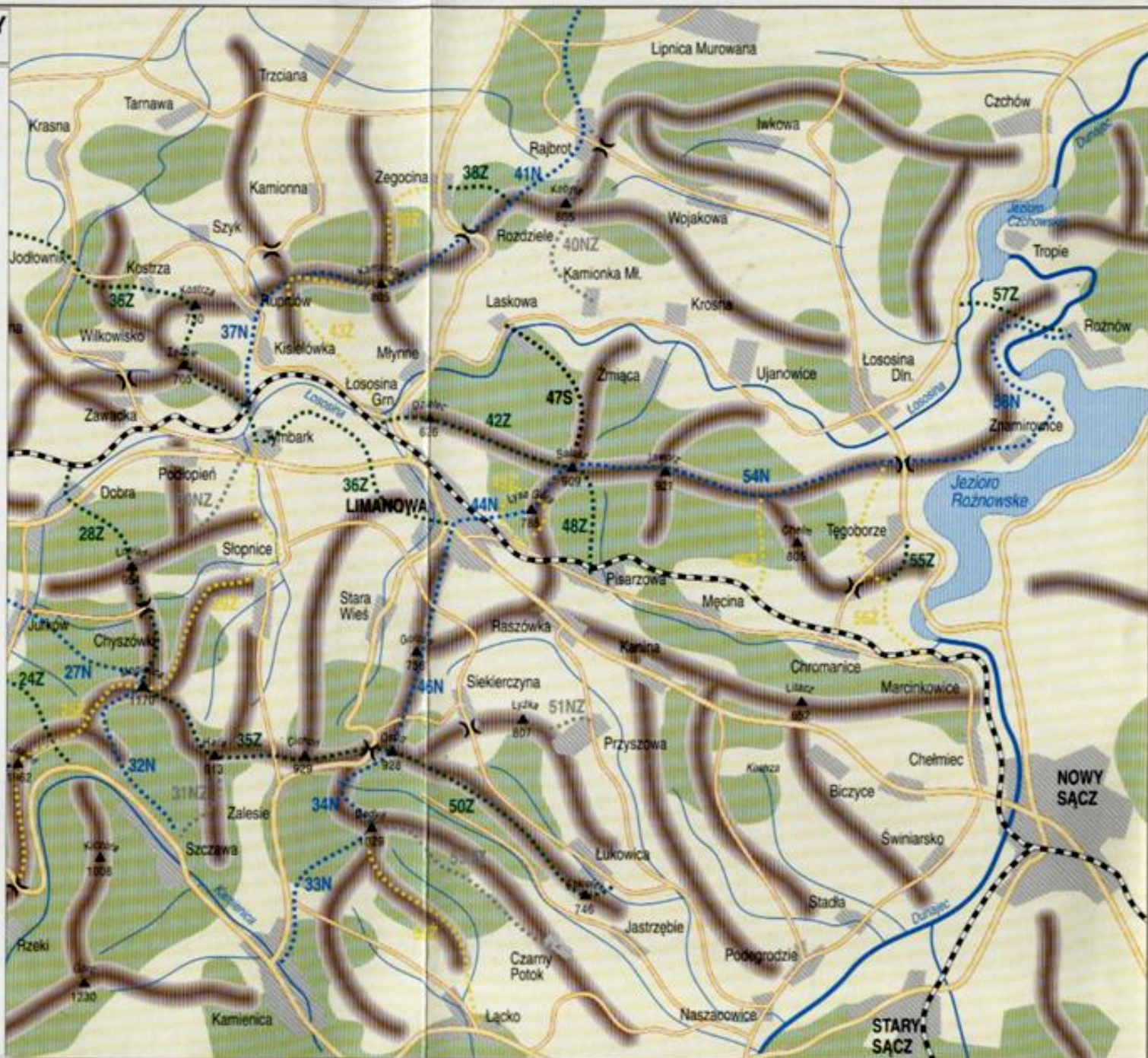
drogi inne

kolej

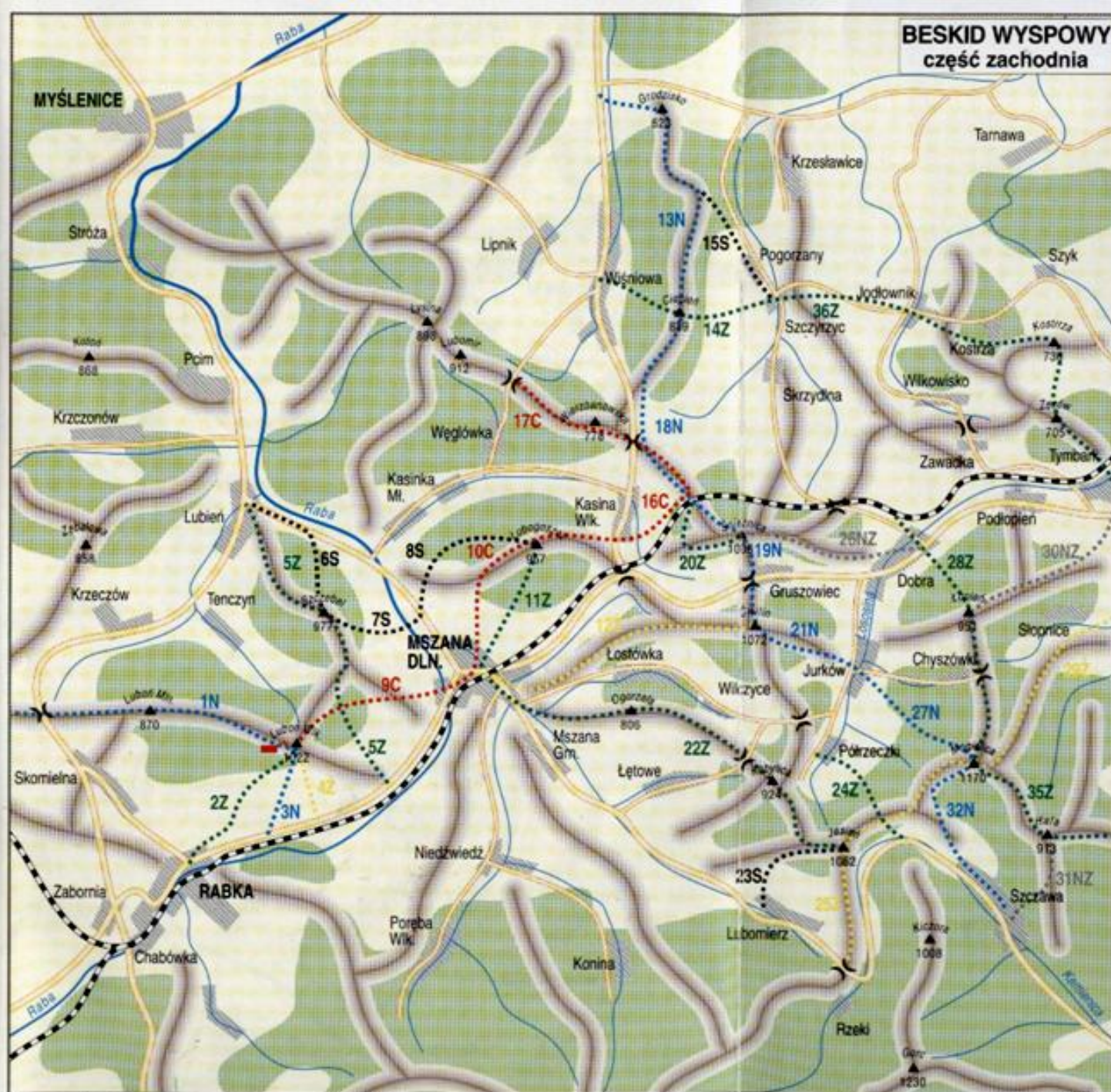
37N
 37N
 37N
 37N
 37N
 37N

szlaki turystyczne
 oraz ich numery w przewodniku

0 1 5 km

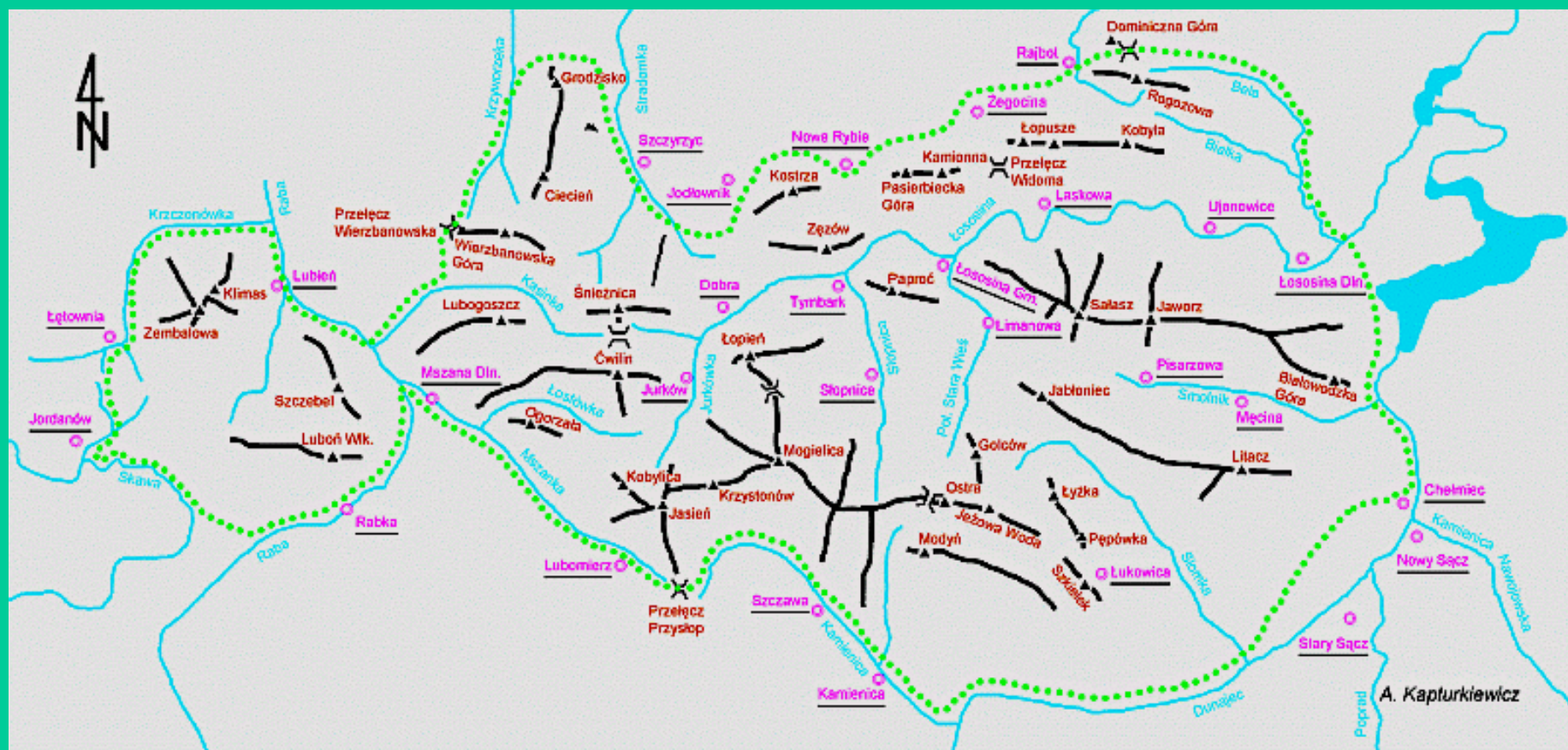
BESKID WYSPOWY

Beskid Wyspowy (513.49) – część Beskidów Zachodnich położona pomiędzy doliną Skawy a Kotliną Sądecką. Charakterystyczną cechą tego regionu południowej Polski jest występowanie odosobnionych, pojedynczych szczytów, od czego pochodzi jego nazwa.

Najwyższym szczytem jest Mogielica (1170 m n.p.m.).

Granice

Beskid Wyspowy zajmuje powierzchnię ok. 1000 km² i położony jest pomiędzy Beskidem Makowskim, Kotliną Rabczańską, Gorcami, Kotliną Sądecką, a Pogórzem Wiśnickim od północy. Nie jest to jednak wystarczająco dokładne określenie i stąd przez różnych autorów różnie wytyczane są jego granice. Według Jerzego Kondrackiego granice przebiegają następująco:

- granica zachodnia: od Myślenic w górę wzdłuż Raby i jej dopływu Krzczonówki do Łętowni, stąd przez Skomielną Białą do Raby w Rabce-Zdroju.
- granica południowa: Rabą w dół, dalej rzeką Mszanką w górę na przełęcz Przysłop, stąd przez przełęcz pomiędzy Kiczorą Kamienicką i Magurzycą i dalej wzdłuż rzeki Kamienica Gorczańska do Dunajca. Wielki Wierch i Kiczora Kamienicka leżące po południowej stronie Kamienicy Gorczańskiej są przez niektórych innych autorów zaliczane do Gorców.
- granica wschodnia: Dunajcem do Gołkowic, a stąd drogą przez Podegrodzie do Jeziora Rożnowskiego. Z Tęgoborza drogą do rzeki Łososiny, następnie Łososiną w dół do rzeki Białki.
- granica północna: w górę Białką i jej dopływem Bela na przełęcz między Dominiczną Górą a Rogozową. Z przełęczu doliną do Rajbrotu, stąd drogą przez Bytomsko do Żegociny. Dalej granica biegnie przez Kamionną, Nowe Rybie, Szyk, Kostrzę, Wilkowisko, Stróżę, Skrzydlną, Szczyrzyc i Raciechowice do Myślenic.

Administracyjnie cały obszar Beskidu Wyspowego położony jest w województwie małopolskim. Największa jego część należy do powiatu limanowskiego, który jest też niemal w całości położony w tym regionie. Wschodnie obrzeża Beskidu Wyspowego (wzdłuż Dunajca) wchodzi w skład powiatu nowosądeckiego, północne powiatu bocheńskiego, zachodnie myślenickiego i suskiego, południowo-zachodnie nowotarskiego.

Geologia

Odosobnione góry Beskidu Wyspowego są denudacyjnymi ostańcami piaskowców magurskich, pod którymi znajdują się głębiej położone serie skalne płaszczowiny śląskiej. Dawniej układ tych warstw był odwrotny: wklęsłe formy terenu, tzw. synkliny, utworzone były ze skał twardych, natomiast wypukłe (antykliny) z miękkich. Obecne szczyty stanowiły więc zagłębienia terenu, zaś dzisiejsze doliny były wzniesieniami. W wyniku fałdowania i wypiętrzania terenu na przełomie starszego i młodszego trzeciorzędu nastąpiło odwrócenie rzeźby terenu. Te niżej obecnie położone cienkoławicowe warstwy piaskowcowo-lupkowe, margle i łupki ilaste są bardziej podatne na wietrzenie, stąd też tworzą one słabiej nachylone stoki oraz duże obniżenia między górami. Taką budowę i genezę powstania Beskidu Wyspowego potwierdzają badania przeprowadzone na wielu odkrytych oknach tektonicznych, największe z nich w Mszanie Dolnej zostało szczegółowo opisane w 1988. Wyniki wieloletnich badań geodezyjnych wskazują, że procesy fałdowania i wypiętrzania terenu trwają również obecnie, choć z mniejszą intensywnością, a ważną rolę w dynamice tego procesu odgrywają aktywne do dzisiaj osuwiska. Odminną budowę ma położone południkowo pasmo Cietnia; jest ono zbudowane w całości z fliszu serii śląskiej i jest głęboko wysunięte w obręb Pogórza Wiśnickiego.

Rzeźba terenu

Charakterystyczną cechą Beskidu Wyspowego jest występowanie odosobnionych, sięgających do 1170 m n.p.m. szczytów, które niby wyspy wznoszą się 400–500 m ponad typowo podgórskie zrównanie sfalowane łagodnymi wzgórzami. Stąd właśnie pochodzi nazwa Beskid Wyspowy. Wymyślił ją Kazimierz Sosnowski, wybitny nauczyciel w nowosądeckim gimnazjum, gdy wraz z młodzieżą nocował na szczycie Ćwilina. Rankiem po przebudzeniu zobaczyli morze mgieł zaścielające doliny, a ponad nim wznosiły się niczym wyspy samotne szczyty. Szczyty te mają strome, czasem nawet bardzo spadziste stoki. Zazwyczaj północne są bardziej nachylone od południowych, wierzchowina jednak z reguły jest płaska, wylesiona i zajęta pod pola uprawne i zabudowania. Beskid Wyspowy łączy w sobie cechy krajobrazu podgórskiego i górskiego. Góry zasadniczo nie tworzą tutaj długich pasm, lecz szereg oddzielnych szczytów otoczonych szerokimi i rozległymi dolinami. Wyjątek stanowią trzy pasma: Łososińskie, pasmo Cichoń-Ostra i pasmo Cietnia. Na zachodnich i wschodnich obrzeżach jednak ten wyspowy charakter zetraca się, od północnej strony góry stopniowo przechodzą w pogórze. Głębokie doliny rzeczne oddzielające poszczególne szczyty górskie od dawien dawna wykorzystywane były jako trakty komunikacyjne, dzisiaj biegną nimi drogi łączące poszczególne miejscowości tego regionu.

Istnieją tu liczne, zbudowane z piaskowca wychodnie i formy skałkowe. Najbardziej znana z nich to Diabli Kamień koło Szczyrzyca. Występuje również wiele innych form ukształtowania terenu. Na Luboniu Wielkim znajduje się duże gołoborze, na stokach Ćwilina, Mogielicy, Łopienia, Szczebła i Zęzowa skalne osuwiska. Występują także jaskinie (największa to Jaskina Zbójcka na Łopieniu) i rowy, na ogół pochodzenia osuwiskowego.

Najwyższe szczyty (wysokości podane w m n.p.m. i zaokrąglone do pełnych metrów):

Mogielica 1170 m, Ćwilin 1072 m, Jasień 1052 m, Modyń 1029 m, Luboń Wielki 1022 m, Krzystonów 1012 m, Kiczora Kamienicka 1007 m, Wielki Wierch 1007 m, Śnieżnica 1007 m, Szczebel 977 m, Lubogoszcz 968 m, Łopień 951 m, Cichoń 925 m, Ostra 928 m, Jaworz 918 m, Sałasz Wschodni 909 m.

Ważniejsze przełęcze:

przełęcz Glisne, przełęcz Gruszowiec, przełęcz Jaworzyce, przełęcz Ostra-Cichoń, przełęcz pod Kobylicą, przełęcz Przysłopek, przełęcz Przysłop, Przełęcz Rydza-Śmigłego, przełęcz Słopnicka, przełęcz Widoma-Rozdziele, przełęcz Wielkie Drogi, Wierzbanowska Przełęcz.

Sieć wodna

Beskid Wyspowy znajduje się w dorzeczu dwóch dopływów Wisły: Dunajca i Raby. Zlewnia Dunajca tworzącą wschodnią granicę Beskidu Wyspowego jest dużo większa. Łososina będąca największym jego dopływem wypływa spod Jasienia, mniejsze dopływy to: Kamienica, Czarna Woda, Jastrzębik, Słomka, Smolnik. Większymi dopływami Raby są Mszanka i Kasinka. Większość rzek i potoków Beskidu Wyspowego ma swoje źródła pod jego partiami wierzchołkowymi. Mniejsze ciek wodne mają w górnym biegu znaczny spadek sięgający 200–300 m/km, w dolinach zmniejszający się do ok. 40 m/km. Wszystkie potoki i rzeki mają kamieniste dno i charakteryzują się dużymi wahaniami wodostanów. Po większych opadach atmosferycznych lub przy gwałtownym topnieniu śniegów ich wody transportują ogromne ilości ziemi oraz kamieni i wskutek dużego spadku mają ogromną siłę niszczącą. Występują wówczas z koryta, zalewając pola i osiedla. Szczególnie duże zniszczenia spowodowała wielka powódź w 1997. Ważną rolę w retencji wód odgrywają sztuczne zbiorniki wodne: Jezioro Rożnowskie, Jezioro Czchowskie i Zbiornik Dobczycki. Najwyższy poziom wód przypada na maj, najniższy na styczeń. Dzięki małej przepuszczalności podłoża i dużym opadom obszar jest dobrze nawodniony. Świadczy o tym m.in. występowanie licznych młak na zboczach dolin.

Klimat

Jest to typowy klimat górski o bardzo zmiennych warunkach pogodowych. Suche masy powietrza znad kontynentu ścierają się tu z wilgotnym powietrzem znad Atlantyku. Występuje piętrowość klimatyczna. Do 750 m n.p.m. klimat jest umiarkowanie ciepły z średnią temperaturą od $+6^{\circ}\text{C}$ do $+8^{\circ}\text{C}$, powyżej umiarkowanie chłodny z średnią temperaturą od $+4^{\circ}\text{C}$ do $+6^{\circ}\text{C}$. Średnia roczna temperatura dla obszaru Limanowej w latach 1952–2000 wyniosła $6,7^{\circ}\text{C}$, najniższa odnotowana wynosiła -35°C , a najwyższa $35,2^{\circ}\text{C}$. Ilość opadów jest powyżej średniej krajowej i wynosi 800–900 mm w ciągu roku. W większych dolinach śródgórskich, jak np. w Mszanie Dolnej, występuje tzw. cień opadowy polegający na zatrzymywaniu się na dowietrznych zachodnich, północno-zachodnich i północnych stokach gór wilgotnych mas polarnomorskiego powietrza. Znaczny wpływ na lokalne zróżnicowanie klimatu mają czynniki terenowe – ukształtowanie terenu i ekspozycja. Tak np. wąska i zacieniona wysokimi grzbietami dolina rzeki Kamienica ma znacznie niższe temperatury niż szeroka i słoneczna dolina Dunajca. Długość okresu wegetacyjnego wynosi od około 180 dni w szczytowych partiach gór do 210 dni w dolinach, co ma szczególne znaczenie dla roślin. Często z Tatr dociera tutaj wiatr halny, zimą powodując duże szkody w lasach.

Charakterystyczną cechą Beskidu Wyspowego jest dość częste występowanie „morza mgieł” spowodowane inwersją temperatury, czyli w pewnych warunkach zamiast spadku temperatury wraz ze wzrostem wysokości n.p.m. sytuacja jest odwrotna. Wtedy to właśnie odosobnione szczyty gór wyrastają z mgły zalegającej w dolinach jak wyspy na morzu.

Przyroda

W wyniku osadnictwa lasy zostały wycięte bądź wypalone na potrzeby rolnictwa, obecnie większość terenu pokrywają pola uprawne i obszary zabudowane. Większe zwarte kompleksy leśne zostały dopiero powyżej wysokości 700–800 m n.p.m., ale i one zostały przeobrażone w wyniku gospodarki człowieka, często rabunkowej. W Beskidzie Wyspowym zachowany jest charakterystyczny dla gór piętrowy układ roślinności, ale występują tylko 2 piętra: do wysokości ok. 450 m jest to piętro pogórza, powyżej, aż po najwyższe szczyty regiel dolny (tylko pod wierzchołkiem Mogielicy występuje szczątkowy regiel górny). Skład gatunkowy roślin jest nieco uboższy od sąsiednich Gorców czy Beskidu Sądeckiego właśnie z powodu braku regła górnego oraz mniejszej wysokości szczytów. Występuje tu jednak jeszcze 96 gatunków górskich (dla porównania: w Gorcach 141). Ciekawostką jest występowanie dużej liczby gatunków roślin ciepłolubnych, które prawdopodobnie przedostały się tutaj z obszaru Słowacji, oraz kilku gatunków roślin wapieniolubnych (m.in. miesięcznica trwała), mimo że nie występują tutaj wapienie. Z większych ssaków w lasach występuje jeleń, sarna, borsuk, dzik, okresowo zaglądają wilki. Najlepiej zachowane fragmenty przyrody objęte zostały **ochroną rezerwatową**. Są to:

rezerwat przyrody Białowodzka Góra

rezerwat przyrody Kamionna

rezerwat przyrody Kostrza

rezerwat przyrody Luboń Wielki

rezerwat przyrody Śnieżnica.

Kultura ludowa

Kultura miejscowej ludności stanowi mieszaninę kultur ludowych pochodzących z różnych krajów Europy. Pewną rolę w zasiedlaniu terenu Beskidu Wyspowego odegrali Wołosi, którzy przyprowadzili ze sobą owce i przynieśli tutaj z południa Europy kulturę pasterską przejętą potem przez miejscową ludność. Wypasano na wyrąbanych bądź wypalonych polanach, a także w lesie. Pasterstwo, które utraciło obecnie swoje znaczenie, dawniej przez kilka wieków było jednym ze źródeł ekonomicznego bytu ludności tych terenów. Wśród ludności wyróżnia się następujące grupy etnograficzne: Kliszczacy, Lachy sądeckie, Lachy limanowskie, Lachy szczyrzyckie, Górale Biali i Zagórzanie. Najliczniejsi są Zagórzanie, zamieszkują m.in. w Mszanie Dolnej i Górnej, w Lubomierzu, w Jurkowie, na Chyszówkach, w Pórzeczkach. Zabytkami sztuki budownictwa są drewniane i murowane kościoły i bardzo liczne w tym regionie kapliczki i figurki.

Zarys historii regionu

Najstarsze ślady pobytu człowieka to pochodzące z neolitu (3500–1700 p.n.e.) krzemienne narzędzia znalezione w Pisarzowej, Pogorzanach i w Wilkowisku. W Pisarzowej i w Łukowicy odkryto urnowe cmentarze pochodzące z epoki brązu i początków epoki żelaza (1200–400 p.n.e.). Odkryto też wiele monet rzymskich, szczególnie w okolicach Limanowej. Istniały tutaj słone wycieki, a otrzymywana z nich sól była towarem handlowym.

W pierwszych wiekach powstawania państwa polskiego istniały już niewielkie drewniane grody, ich resztki odkryto m.in. w Limanowej, w Męcinie, w Słupi, Szyku, w Kasinie Wielkiej. Jednak w owym czasie były to tylko niewielkie osady w nieprzebytej puszczy, która aż do XIV w. pokrywała całe Karpaty i stanowiła wraz z Tatrami naturalną zaporę chroniącą od najazdów z bardziej zaludnionego południa Europy. Do XIII w. utrzymało się grodzisko na szczycie góry Grodzisko, spalone zostało przez Tatarów. Pierwsi osadnicy osadzali się w dolinach rzek, stopniowo wycinając bądź wypalając las pod pola uprawne. Dużą rolę w osadnictwie odegrało założone w 1. połowie XIII w. opactwo cystersów w Szczyrzycu. Największe nasilenie kolonizacji miało miejsce za czasów Kazimierza Wielkiego. W XV w. z południa Europy przybyli Wołosi, tworząc rozległe hale na grzbietach gór, w tym też okresie zaczęły powstawać szlacheckie folwarki. W obronie przed wyzyskiem i nadużyciami dworu oraz dzierżawców w latach 1649–1650 Filip Bolisęga wywołał zbrojne wystąpienie chłopów w Kasince. W XVII w. w czasie potopu szwedzkiego wielkie spustoszenia poczynił tzw. „najazd Rakoczego”, spalono wówczas m.in. wiele kościołów. W 1770 pod szczytem Śnieżnicy założyli swój obóz konfederaci barscy.

W drugiej połowie XIX w. wszystkie nadające się do tego celu stoki gór zostały już zamienione na pola uprawne; zalesienie terenu było wówczas nawet mniejsze niż obecnie. Wobec niemożliwości dalszego pozyskiwania terenów pod uprawę nastąpiło w wyniku dziedzicznych podziałów rozdrabnianie chłopskich gospodarstw i przy wzrastającej wciąż liczbie ludności na całym Podhalu zaczęła się „nędza galicyjska”, przednówki stały się powszechne. Wybudowany w 1885 przez Austriaków odcinek kolejowy Nowy Sącz – Chabówka przyczynił się do gospodarczego rozwoju regionu, ale nędza ludności nie zanikła.

Zarys historii regionu (c.d.)

W czasie I wojny światowej okolice Limanowej były obszarem zażartych walk wojsk niemieckich i austriackich z rosyjskimi. Pamiątką po tych krwawych wydarzeniach są liczne cmentarze wojenne, m.in. na Jabłońcu i Golcowie, w Męcinie i Kasinie Wielkiej. Lata międzywojenne charakteryzowały się nadal przeludnieniem wsi i ogromną biedą jej mieszkańców. We wrześniu 1939 Niemcy zbombardowali Mszanę Dolną, spłonęło część osiedli Kasiny Wielkiej, Skrzydłnej i Szczyrzyca. Dokonali też akcji pacyfikacyjnych i rozstrzeliwania ludności cywilnej w Mordarce, Krasnym Lasocicach, w Pogorzanach, Jodłowniku, Wilczyskach, Szczyrzycu, na Starej Wsi i w Tymbarku. Przez cały okres II wojny światowej w Beskidzie Wyspowym działał silny ruch oporu, głównie byli to partyzanci [AK](#). Na Polanie Stumorgowej na Mogielicy odbierali zrzuty z alianckich samolotów, mieli swoje stałe bazy w schronisku i szałasach na Luboniu Wielkim. Dokonywali zamachów na niemieckie transporty wojskowe, wysadzali pociągi. Specjalnie w celu ochrony linii kolejowej z Chabówki do Nowego Sącza Niemcy musieli utrzymywać stały garnizon w Pisarzowej i pociąg pancerny, a w 1944 wzdłuż całej linii położyli zasieki z drutu kolczastego. Mimo to partyzanci dokonali 40 zamachów na transporty kolejowe, zniszczyli 20 parowozów i 210 wagonów. Na przełęczy Gruszowiec zaatakowali i zniszczyli niemiecki transport samochodowy. Odpowiedzią Niemców była pacyfikacja okolicznej ludności, w czasie której zabili 36 osób i spalili 12 domów.

Ludność, gospodarka, komunikacja

Główną drogą przecinającą Beskid Wyspowy jest droga krajowa nr 28, odcinek z Nowego Sącza przez Limanową i Mszanę Dolną do skrzyżowania z „zakopianką” w Skomielnej Białej. Biegnie ona dolinami i wierzchowinami równolegle do zamkniętej już linii kolejowej Nowy Sącz – Chabówka. Inne ważniejsze drogi to biegnące z północy na południe drogi nr 964 i 965. Są 3 miasta: Limanowa (ok 14,9 tys. mieszkańców), Mszana Dolna (ok. 7,5 tys. mieszk.) i znajdująca się na styku Gorców i Beskidu Wyspowego Rabka-Zdrój (ok. 13 tys. mieszk.) – dane z 2007 wg GUS. Rabka-Zdrój jest znanym uzdrowiskiem dziecięcym. Pozostałych miejscowości jest ponad 100. Pod względem gospodarczym jest to obszar rolniczo-leśny z drobnym przemysłem. Z większych zakładów warto wymienić zakład przetwórstwa owocowego Tymbark S.A. Struktura własnościowa to głównie własność prywatna, na którą składają się rozdrobnione, zwykle kilkuhektarowe gospodarstwa rolne; bardzo rzadko są one wyłącznym źródłem utrzymania rodziny. Gminy w swoich planach promują rozwój turystyki, wypoczynku i drobnej przedsiębiorczości.

Turystyka

Góry Beskidu Wyspowego jeszcze dość rzadko odwiedzane są przez turystów. Ostatnio jednak gminy podejmują szereg działań promujących turystykę, przykładem może być choćby oddanie w 2008 wieży widokowej na Mogielicy, co znacznie zwiększyło liczbę turystów w tym rejonie.

Baza noclegowa

W górach baza noclegowa jest uboga. Jedynym schroniskiem turystycznym z prawdziwego zdarzenia jest schronisko PTTK na Luboniu Wielkim. Istnieje jeszcze Młodzieżowy Ośrodek Rekolekcyjny na Śnieżnicy i Baza Szkoleniowo-Wypoczynkowa „Lubogoszcz”, obydwie te ośrodki świadczą jednak usługi głównie dla wycieczek i grup zorganizowanych. W sezonie letnim działa baza namiotowa Polana Wały pod Krzystonowem. Znacznie lepiej natomiast jest w dolinach.

W licznych miejscowościach istnieją hotele, pensjonaty, motele, ośrodki wypoczynkowe i domy wczasowe, zajazdy, domy wycieczkowe, sanatoria i ośrodki sanatoryjno-wczasowe oraz liczna sieć gospodarstw agroturystycznych. Istnieje też ok. 10 ośrodków kempingowych i pól namiotowych.

Szlaki turystyczne

Gęsta sieć wyznakowanych przez PTTK szlaków turystyki pieszej prowadzi przez wszystkie znaczniejsze szczyty, najdłuższym z nich jest znakowany czerwono Mały Szlak Beskidzki. Nie są one trudne technicznie, wymagają jednak pewnej kondycji fizycznej ze względu na wypowwy charakter tych gór: spore wysokości względne pomiędzy dnami dolin a szczytami i głębokie przełęcze pomiędzy szczytami. Istnieje też gęsta sieć znakowanych szlaków rowerowych. Mimo że stoki są dość strome, możliwy jest wjazd górkim rowerem niemal na wszystkie szczyty. Oprócz szlaków PTTK istnieją też ścieżki dydaktyczne. Dzięki stadninom istniejącym w wielu już miejscowościach panują też odpowiednie warunki dla rozwoju turystyki konnej. W zimie można uprawiać turystykę narciarską.

Panorama z Mogielicy

Mogielica

Ćwilin

Widok z Jasienia

Kostrza

Widok z przełęczy Przysłopiek
na Mogielicę

Skalne progi na Słopniczance w Tymbarku

Wychodnia na Łopieniu

Polana Folwarczna, pozostałość
dawnego pasterstwa

Drewniany kościół w Jurkowie,
jeden z licznych zabytków
architektury w regionie

Jesień – Śnieżnica

Rynek w Limanowej

Limanowa – miasto położone w Beskidzie Wyspowym (Pasma Łososińskie) administracyjnie należące do powiatu limanowskiego i województwa małopolskiego. Położone 25 km na zachód od Nowego Sącza, w kotlinie górskiej u zbiegu potoków: Mordarka, Jabłoniec i Starowiejskiego, nad potokiem Sowlina (dopływem Łososiny).

Stacja PKP, PKS, liczne połączenia komunikacyjne z Nowym Sączem, w tym droga krajowa nr 28 i Krakowem, urząd powiatowy, urząd miasta, urząd gminy Limanowa, poczta, Sąd Rejonowy, szpital powiatowy, drobny przemysł, liczne sklepy.

Turystyka: szlaki turystyczne piesze lub rowerowe, muzeum regionalne Ziemi Limanowskiej, hala sportowa, stadion piłkarski, stok narciarski.

Wysokość ok. 400-700 m n.p.m.

Ludność

- liczba 14 693
- gęstość 785 os./km²

Pierwsza limanowska parafia, powstała w roku 1513. Założona została w dobrach Achacego Jordana. On też był budowniczym pierwszego, drewnianego kościoła będącego siedzibą nowej parafii. W początkach parafia limanowska administrowana była przez zakon 'Marków'. Potem administrację nad parafią przejęła diecezja krakowska. Od roku 1786, czyli od czasu założenia diecezji tarnowskiej, parafią kierują księża diecezji tarnowskiej. W roku 1892 limanowska parafia została stolicą dekanatu. Pierwszy drewniany kościół spłonął w 1769, podczas wielkiego pożaru miasta. Na jego miejscu zbudowano nowy drewniany kościół, który przetrwał do roku 1909. Tym razem został rozebrany w celu udostępnienia placu pod budowę nowego kościoła, który przetrwał do dziś. W latach 1911 – 1918 ówczesny proboszcz limanowski ks. Kazimierz Łazarski wybudował nową świątynię z miejscowego kamienia (piaskowca) wg projektu architekta Zdzisława Mączyńskiego. Wspaniała ta budowla – naśladująca swoim stylem dawne budownictwo drewnianych kościołów – przez swoją monumentalność i piękne linie, jest jednym z najpiękniejszych kościołów w Małopolsce. Konsekracja kościoła odbyła się 6 października 1921, przez biskupa tarnowskiego Leona Wałęge. Kościół jest trzynawowy. U szczytu fasady widnieje wspaniała rzeźba Chrystusa Ukrzyżowanego. Poniżej krzyża znajduje się herb z polskim orłem w koronie i datą 3 V 1791-1781 r. W dwusetną rocznicę pierwszej polskiej konstytucji, papież Jan Paweł II podniósł limanowski kościół do rangi bazyliki mniejszej.

Kaplica Łask jest kaplicą znajdującą się w mieście Limanowa w województwie małopolskim. W XVI wieku przywieziono do wsi Mordarka *Cudowną Figurę Matki Bożej Bolesnej* i umieszczono ją na lipie, która do dnia dzisiejszego rośnie obok, a następnie przeniesiono ją do wybudowanej dla niej drewnianej kapliczki. 18 sierpnia 1668 roku biskup Mikołaj Oborski konsekrował kaplicę.

W XVIII wieku powstał spór między Kościołem a właścicielem kaplicy, który zakończył się przeniesieniem *Figury Matki Bożej Bolesnej* w 1753 roku do Kościoła Limanowskiego.

Obecna kaplica jest murowana z kamienia i znajduje się już w granicach miasta Limanowa. Wybudowana została na przełomie XVIII/XIX wieku, w której umieszczono barokową kopię Piety Limanowskiej. Wewnątrz kaplicy na ścianach wymalowano w obrazach podania o służącej z dworu z rozbitym dzbanem i powodzi, która uniosła trumnę ze zwłokami dziedziczki heretyczki, zaniedbującej kaplicę.

Poniżej kaplicy wytrysnęło źródło do którego przez cały rok przybywają pielgrzymi z całej Polski. W archiwum Sanktuarium limanowskiego znajduje się Księga Łask z udokumentowanymi cudami związanymi także z wodą z tego właśnie źródła. Najbardziej znane uzdrowienia mają związek z oczami.

Do kaplicy przez cały rok przybywają wierni z prośbami o łaski. Co roku w pierwszą niedzielę po 22 września udaje się procesja ulicą Matki Bożej Bolesnej z Bazyliki do Kaplicy Łask.

Jabłonec

Golców

Browar Marsów

Dwór w Laskowej

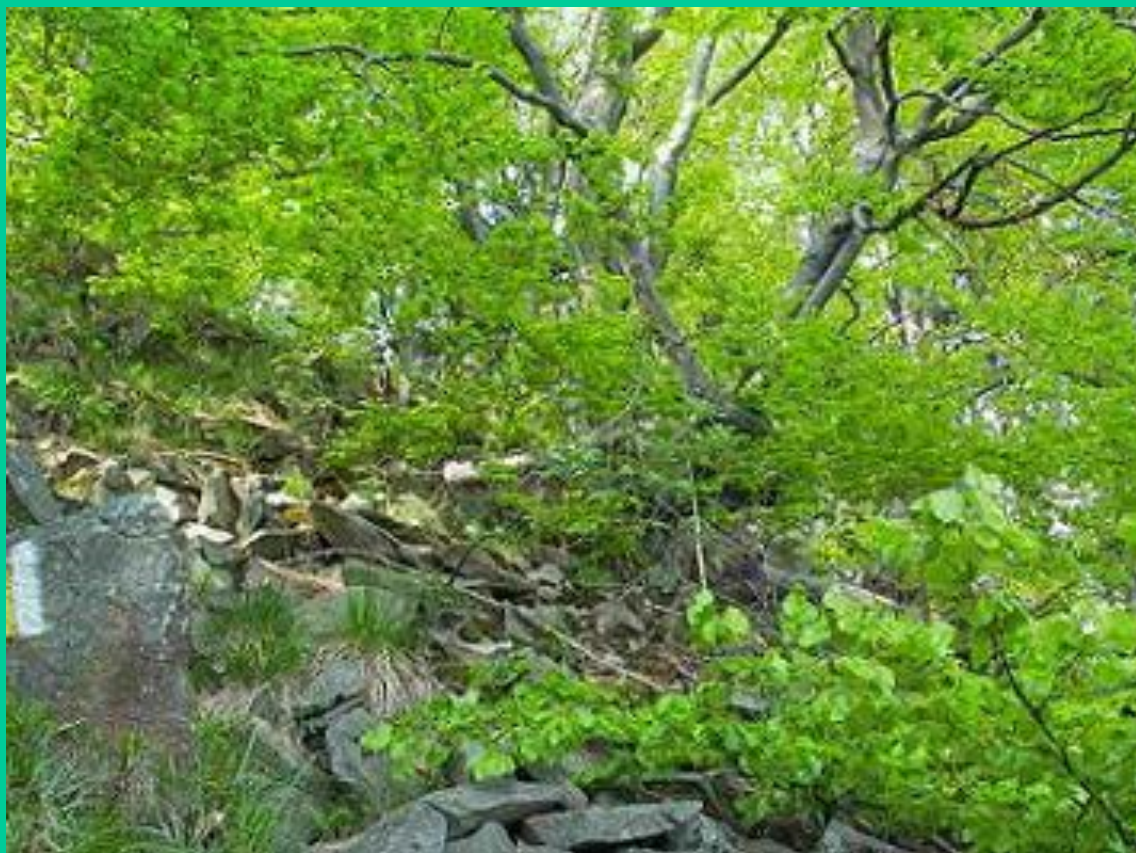

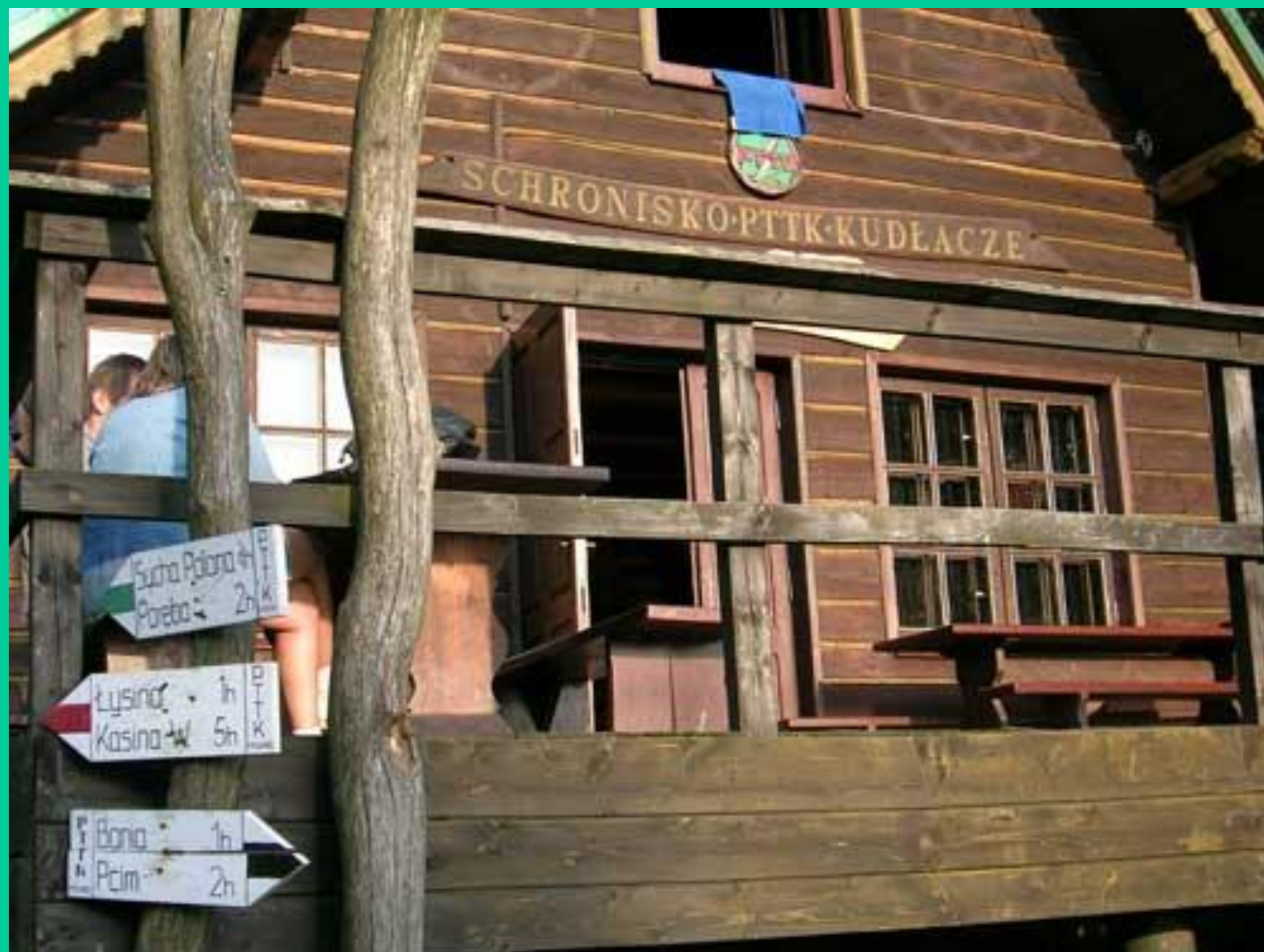

TURYSTYCZNE SZLAKI GÓRSKIE REJON MYŚLENICE

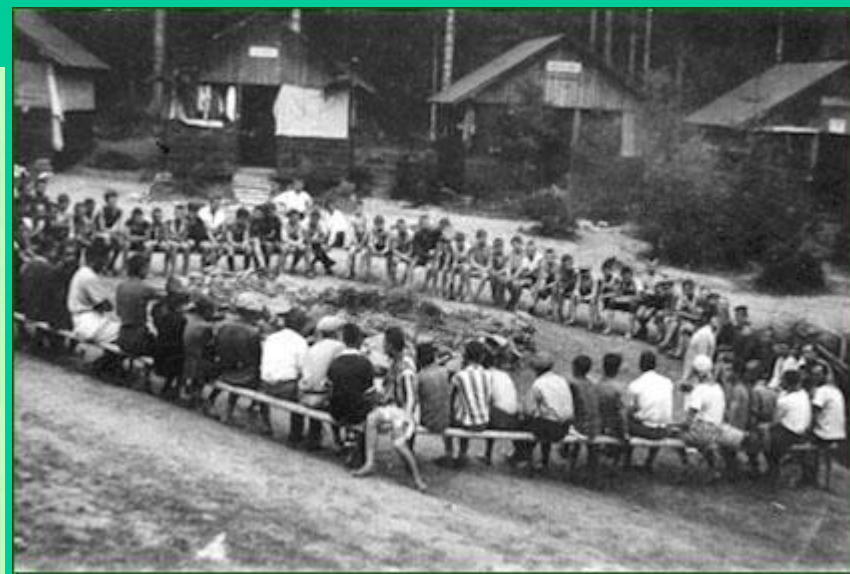
Bacówka „Biały Jeleń”

IWKOWA

IMKA pod Luboszczem

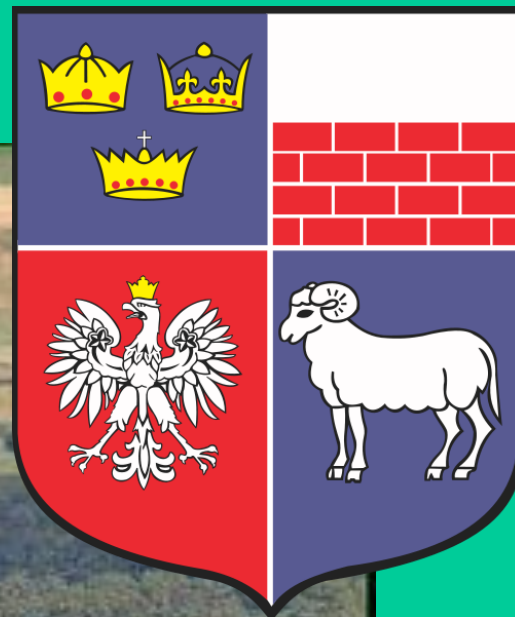

Ośrodek Rekolekcyjny Pod „Śnieżnicą”

Wszelkie prawa zastrzeżone - Stanisław Rząsa

Wszelkie prawa zastrzeżone - Stanisław Ręśka

Jurków

Dobra

Wszelkie prawa zastrzeżone - Stanisław Rząsa

Wszelkie prawa zastrzeżone - Stanisław Rząsa

Wszelkie prawa zastrzeżone - Stanisław Rząsa

Tymbark Rynek

Słupnice

Pisarzowa

Pasierbiec

Grota Ocalenia

Dobczyce zamek

